

פ ת ח ד כ ר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו כזה ד"ה וידעת היום, תרנ"ז, הידוע בשם "וידעת" — מאסקווא".
מאמר זה נתפרסם כמה פעמים בקופיר, ונדפס כעת בפעם הראשונה על פי כתב ידו של ר' שמואל הסופר, ועפ"י השוואה עם כתב יד שני (לא נודע למי).

• • •

כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע כותב ע"ד מאמר זה:
"לכל אחד מהרביים היו מאמרים קבועים ביחוד בשביל זה (לטהר אייר העולם), אשר פעם בשנים או בשלש שנים היו חוזרים עליהם ברכים. אחד ממאמרי רבינו הזקן — החלצו שבלקו"ת בלי ההגהות. אחד ממאמרי אדמו"ר האמצעי — יפה שעה אחת, ותוכנו עשרה פרקים הראשונים דד"ה הנה כאו"א אומר אלקי נשמה בדרה"ח. אחד ממאמרי הצי"צ — מה טובו שבלקו"ת. אחד ממאמרי אאזמ"ר [אדמו"ר מהר"ש] — מי כמור באלים. אחד ממאמרי אאמ"ר [אדמו"ר מהרש"ב] — וידעת היום מאסקווא רנ"ז".

באחת משיחותיו אמר: כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע:
"דער מאמר וידעת תרנ"ז איז גענומען פון מאמר ויקח קרח תרנ"ג, וואס איז מיטן מאמר הויבט זיך אן א פסקא: ולהיז הענין כתיב וידעת היום וכו'. ווען הוד כ"ק אאמ"ר הרה"ק האט מיר געהייסן מעתיק זיין דעם מאמר וידעת רנ"ז האט ער מיר געגעבן דעם מאמר ויקח קרח הנ"ל צו מעתיק זיין פון דארט. עס זיינען אבער דארט פאראן ענינים, וועלכע זיינען ניט געקת געווארן אין מאמר וידעת".

• • •

בסוף הקונטרס הוספנו אגרת קודש מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע משנת תרנ"ז, [וכנראה] אשר ד"ה וידעת] הוא ביאור בהרחב למכתב זה".⁶

מערכת "אוצר החסידים"

- חונכה, החש"ל"ט, ב' יקל"ג, נ"ג.
- (1) ראה אידיתו בפתח דבר ללקוטי תורה — חזרת שמואל שער שני:
  - (2) הייב יום" ע' עד, ראי' גם סה"מ תרנ"ט ע' רכב.
  - (3) נדפס חזרת שמואל כ"ב, תרכ"ט, מדבר ע"ד ענין האחדות ואין עוד מלבדו (הערת כ"ב אדמו"ר שליט"א בסה"מ תרנ"ט ט"ס).
  - (4) מדבר, ע"ד ענין הוי"ו הוא האלקים וענין הנסיונות (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם).
  - (5) ס' השיחות תשי"ה ע' 19.
  - (6) מהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ שם.

MAAMOR

VEYODAATO — 5657

Published and Copyrighted 1978 by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway

Brooklyn, N. Y. 11213

Telephone: 493-9250-1

Printed in United States of America

נסדר בדפוס, עמפייער פרעסס

ני"י צ"י הירש בן דאבא ומרדכי ליב בן פינא

נדפס ע"י שלום בן מייזא ועיני יוחס יחוסע בן חי לאה

יעקב יונתן בן לאה

פ ת ה ט

היה תמיד... ארבעה עשר

היה תמיד... ארבעה עשר

היה תמיד... ארבעה עשר

היה תמיד... ארבעה עשר

היה תמיד... ארבעה עשר

ידעת

היום והשבת אל לבבך כי הויה הוא האלקי כו' והנה הפסוקים שוקדם זה מדברים מענין יצ"מ וכניסת הארץ ואח"כ אומר וידעת היום כו' וצ"ל שייכות ענין יצ"מ וכניסת הארץ לידעת כו' ויש להבין תחלה מ"ש כי הויה הוא האלקי, וידוע מ"ש ע"ז בזהר דהויה ואלקי כולא חד. ולכאור א"ז מובן איך הם כולא חד, דהנה ידוע דהויה הוא מקור הגילוי והוא בחי' מדת הרחמים (כמ"ש במדרש ובוהר בכ"ד) והיינו שהוא בחי' גילוי בבחי' חסד ורחמים בלי שום הגבלה כלל, דכל הגבלה הוא משם אלקי כמשי"ת, אבל ש' הויה הוא גילוי בבחי' בלי גבול כלל, וש' אלקי הוא בחי' מדת הדיו והצמצום לצמצם ולהעלים את הגילוי אור, ומזה בא הריבוי התחלוקות, ולכן בש' אלקי כתיב ל' רבים כמ"ש אלקי קדושים להיות שמהצמצום וההעלם בא כריבוי התחלוקות כו', ועל ל' הקבלה ש' הויה מקור האורות ושם אלקים מקור הכלים, והאור הוא פשוט בלי שום התחלוקות כלל ובלי גבול, דאור הוא מעין המאור (להיותו דבוק בהמאור כו' וכידוע מהמשל דאור וזיו השמש כו') וכשם שהמאור הוא פשוט בתכלית הפשיטות בבחי' בלי גבול כעצם כמריכ האור והגילוי ממנו הוא כמו המאור פשוט בלי התחלוקות ובלי גבול כו', אמנם שם אלקים הוא מקור הכלים שבהם מתצמצם ומתעלם האור ומגבילים את האור שבא בבחי' התחלוקות חכ' וחסד כו' שכ"ז הוא מצד הכלים כו', והגם דכלים דע"ס ה"ה מגלים את האור המלוכב בתוכם, וכמו המוח שבראש שמגלה את אור השכל המלוכב בתוכו להשכיל כו' וכן העין מגלה את אור הראי' הרוחנית כו' והלב מגלה את המדות כו', וכמ"כ הוא למעלה חכ' מוחא חסד דרועא ימינא כו' שהם מגלים את האורות כו', דזהו כל ענין הכלי' שמגלים את האור והאור פועל על ידם כו' כידוע וכנ"ל בנפש כו', הנה שניהם אמת שהם מגלים את האור וגם מעלימים ומסתירים על האור, דמה שמגלים את האור היינו אור שלפי ערך העולמות, הדכלים דע"ס דאצי מאירים ומגלים אור בעולם האצי, וע"י הפרסא המפסקת בין אצי לבריאה ה"ה מגלים את האור בעולם הבריאה ומבריאה ליצי כו', ואין זה בחי' גילוי האור כמו שהוא, שהרי נתיל דהאור הוא מעין המאור והוא פשוט בתכלית ובלי גבול, וא"כ האור כעצם אינו לפי ערך העולמות, שכל עולם בהכרח שהוא בחי' יש וגבול וגם עולם האצי היינו ההיכלות דאצי ה"ה בחי' יש וגבול כמ"ש כסש"ב באגה"ק ד"ה איהו וחייהו חד, וכ"ש עולם הבריאה והיצי ועשי שהם בחי' גבול כו', וגבול ובלי גבול הם באין ערוך כלל זה לזה, הרי שהאור כעצם אינו כערך העולמות,

בס"ד. חורף רנ"ו מאמנווא

וההסתר, וכמו כח השכל להשכיל השכלות ה"ה נמשך מבח המשכיל שבנפש שהוא כח היולי על כל מיני גילויי שכליות שהכל נמשך מהבחי המשכיל כידוע, הרי יש בו כח הגילוי והוא לגלות כל גילויי שכל והתחכמות באיזה דבר מושכל, ויש בו ג"כ כח ההגבלה להגביל כל דבר שכל, וכידוע דכל שכל וסברא כהכרח שיהי' גבול להתפשטותה דעד פה תבוא ותו לא, ואם יתפשט באיזה סברא ביותר מדאי ילך בה כדרך עקלתון ולא תהי' אמיתית כו', וכן בצירוף כמה סברות כשיש סברות נטות להיתר וסברות לאיסור הנה כשלא יהי' הסברות מוגבלות לא יבוא לעולם לידי גמר לפסוק כך וכך והיינו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא איא כ"א כאשר יהי' הסברות מוגבלות אז הוא רואה יותר כח הסברא הלזו על זולתה ואז דוקא יבוא לאמיתיות הדבר ויוכל לפסוק כך וכך כו', וכן במשפיע ומקבל בהכרח שהמשפיע יצמצם ויעלים ויגביל שכלו בכדי שיתקבל אל המקבל שאם יגלה לו עצם שכלו כמו שהוא אצלו לא יוכל לקבל וצריך להעלים עצם שכלו ולגלות לו רק מה שבערכו, וכן צריך להגביל את שכלו שלא יתפשט יותר מדאי בכדי שיוכל המקבל לקבל, כי אם יתפשט יותר מדאי לא יהי' לפיע כלי המקבל כו', נמצא שיש כח הגבלה להגביל את השכל כו', והנה כח ההגבלה הנ"ל הוא ג"כ מבח המשכיל עצמו, שמשם נמשך גילוי השכל להשכיל בכל דבר מושכל משם נמשך ג"כ כח הגבול להגביל את השכל, והם בחי חו"ג שבבחי המשכיל דמבחי החסדים שבו בא כח הגילוי לגלות ומבחי הגבוי הוא כח הגבול להגביל כו', והדוגמא מזה יובן למעלה בני שמות דהוי' ואלקי שהוא כח הגילוי וכח הגבול שניהם נמשכים מאוא"ס עצמיה, דכשם שכח הגילוי שהוא בחי שם הוי' נמשך מעצמות אויא"ס (שהרי האור דבוק בהמאור ומעין המאור כו' כנ"ל וכמ"ש במ"א) כמ"כ כח הגבול והצמצום שהוא בחי שם אלקי נמשך ג"כ מעצמות אויא"ס, והיינו מה שכחו בגבול וכמ"ש בעבוה"ק דוא"ס הוא שלימותא דכולא וכשם שיש לו כח כבלתי בע"ג כן יש לו כח כבלתי שיש לו כח כבלתי בע"ג ואין לו כח בגבול אתה מחסר שלימותו, אלא שכשם שיש לו כח כבלתי בע"ג כן יש לו כח בגבול, וזהו"ע שם אלקי שהוא בחי כח הגבול שבאוא"ס עצומה כו', וא"כ מאחר דשם אלקי הוא בחי עצמות אויא"ס ממש כמו שם הוי', א"כ מוכן א"כ דשם אלקי אינו מסתיר על שם הוי', שהרי א"א שעצם יסתיר על עצם, וכמו שא"ש שהאדם יסתיר על עצמו כו', וכמ"ש בשו"ע או"ח סי' צ"א לענין כיסוי הראש שאינו מועיל מה שמכסה בינו על הראש (ואם חברו מכסה בינו עליו ה"ז כיסוי כו'), והיינו מפני שעצם אינו מסתיר על עצם כו', וכמ"כ יובן למעלה בשם אלקי שהוא בחי עצמות אויא"ס שאינו מעלים ומסתיר על שם הוי' דאין עצם מעלים ומסתיר על עצם כו', וזהו דהוי' ואלקי כולא חד שם דשניהם הם עצמות אויא"ס ואינם הפכים כלל מאחר דהשם אלקי אם שהוא כח הצמצום מ"מ אינו מצמצם ומעלים כלל על ש"ה הוי' כו'.

וא"כ מוכן דמה שהכלים מגלים אור בהעולמות אין זה בחי עצם האור כ"א בחי הארה חיצונית לכד ממנו, אבל עצם האור הוא בחי העלם בהם, שהם מעלימים עליו כו' ועי"ז שמעלימים על עצם האור ה"ה מגלים את חיצונית האור שיאיר ויפועל בעולמות כו', ונמצא מוכן דשניהם אמת שהם מעלימים על עצם האור ומגלים את חיצונית האור, והא בהא תליא שע"י שמעלימים על העצם מגלים את החיצונית כו', וראי' עי"ז שהכלים אינם מגלים עצם האור, מאותיות הדבור שמגלים את השכל שאינם מגלים רק חיצונית השכל ולא פנימיותו, וכמו שמצינו בסנהדרין שהיו נושאין ונותנין כל הלילה משום דמינשי טעמיהו, והגם שהיו שני סופרי הדיינים שהיו כותבין דברי המוכיז ודברי המחייבין, פרשי' דתונא דליבאי לא כתבי אינשי, והיינו דאמיתית פנימיות כוונתם אינם יכולים לגלות באותיות כ"א חיצוניתו לבד כו', וכמ"כ יובן בהכלים למעלה שאינם מגלים רק החיצונית, ופנימיות ועצמות האור מתעלם בהם, ועוד יובן זה מכחות הנפש המתלבשים באברי הגוף כמו כח השכל במוח שבראש להשכיל וכח הראי' קודם שמתלבש בעיני, ושם הם באופן בנפש קודם שמתלבש במוח וכח הראי' קודם שמתלבש בעיני, ושם הם באופן נעלה הרבה יותר מכמו התלבשותם בהאברים, מ"מ אין כח הראי' שבנפש פועל אז לראות דבר הזולת היינו לפועל פעולת הראי' כמו שפועלת עתה וכן כח השכל אינו פועל פעולתו שפועל אחר התלבשותו במוח אם שהוא נעלה יותר כו', אלא דהיא הנותנת, מפני שהנפש קודם התלבשותו בגוף אז כח השכל שבו הוא בחי' אור עצמי שאינו בערך להשכיל השכלות כאלה שמשכיל אח"כ שהם השכלות גשמיות בכלל ונתפסים בגשם, כ"א להשכיל השכלות רוחניות כמו השגות דג"ע וכדומה, וכן כח הראי' רואה עיניים רוחניים, ואח"כ בהתלבשותם באברי הגוף מתעלם האור העצמי ומתגלה רק בחי חיצונית האור שמתגלה ופועל בדבר הזולת כו' דזהו כלל גדול שכל גילוי העצם הוא העלם לגבי הזולת, והעלם העצמי הוא גילוי לגבי הזולת כו', ומכ"ז יובן למעלה בכלים דאצי' שהם מעלימים על עצם האור ומגלים רק חיצוניותו, ודוקא כשמעלימים על האור הפנימי והעצמי אז מגלים חיצונית האור לפועל פעולתם כנ"ל בנפש כו', ולכן נק' הכלים ש' אלקים שהוא בחי' מדה"ד והצמצום לצמצם ולהעלים האור, וכן כל העלמות וההסתתים שבעולמות והם הפרסאות והמסכים המבדילים בין כל עולם ועולם ובעולם עצמו כמו הפרסא שבאצי' שיש פרסא בין מוחין הנ"ל וכן כו', ופרסא המפסקת בין אצי' לבריאה ובעולם הבריאה יש פרסאות הנ"ל וכן כו' בריאה לצי' ובין יצי' לעשי' ובכל עולם יש פרסאות הנ"ל והכל הוא משם אלקי, וכל הגילויים שבעולמות הם משם הוי' כו', ולפי הנ"ל הרי ב' שמות דהוי' ואלקי הם הפכים זמ"ז דזה מקור הגילוי וזה מקור ההסתר וא"כ הם כולא חד כו'. אך הענין הוא דמבשרי אחזה אלקי כתיב (דכתי' נעשה אדם בצלמנו כדמותנו שהאדם נעשה בצלם דמותו שלמעלה, ולכן מכחות הנפש נבין איך שהוא למעלה), דהנה בכחות הנפש יש ג"כ כח הגילוי וכח ההגבלה

ולהבין כיאור הדברים הנ"ל, דלכא' אינו מובן והלא כל ענין שם אלקי הוא לצמצם ולהעלים כו' ואיך נאמר שאינו מעלים כלל, דאיך אפשר להיות שניהם שמעלים ואינו מעלים כו'. אך הענין יבין עדי"מ בנפש האדם, דהנה אנו רואין במשפיע ומקבל כשהמקבל רחוק ערכו מהמשפיע כמו חכם גדול שצריך להשפיע שכל למקבל קטן כשכל שלא בערך המשפיע כו', הנה בהכרח שהמשפיע יצמצם ויעלים עצם שכלו וחכמתו שיש בהדבר המושכל ההוא, ולא יגלה לו רק מה שבערכו, שאם יגלה לו עומק ורוחב חכמתו בהדבר מושכל כמו שהוא אצלו יתבלבלו חושי המקבל כו' ולא יוכל לקבל כלל, כ"א בהכרח שיצמצם ויעלים כל עומק ורוחב חכמתו כו' ולא יגלה לו כ"א הארה חיצונית מהדבר מושכל בקיצור נמרץ לפ"ע המקבל, ואף גם זאת מלביש ומעלים במשל שהמשל הוא דבר זר לגמרי מהמשל וה"ה מכסה ומעלים על השכל כמו הלבוש שמכסה על איזה דבר שהלבוש נפרד מן הדבר ההוא, כמו"כ המשל הוא דבר זר ונפרד מן הנמשל ומכסה על הנמשל, אמנם עי"ז יתפוס בהנמשל ויבין אותו (להיותו מכוון אל הנמשל כמו הלבוש שלפ"ע המלבוש כו' והמשל קרוב אליו, לזאת מהמשל יתפוס ויבין את הנמשל כו'), וזהו שארז"ל לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה, והיינו שלא יגלה לו העומק ורוחב כמו שהוא אצלו שאינו לפ"ע המקבל, כ"א צריך למצוא דרך קצרה שלא יהי נגלה כו' כל הפנימיות היינו העומק אור' שלו, כ"א מה שלפ"ע המקבל ומגלה לו בדברים קצרים כו', מי"מ מ"ש שילמד לתלמידו בדרך קצרה, אין הכוונה שלא יהי כו' פנימיות ועצמיות שכלו כו', דא"כ אין זה דרך קצרה כ"א כמו שכל אחר, והכוונה הוא ששכלו העצמי ילמדנו בדרך קצרה, והיינו שבהעלם יש בההשפעה כל עומק שכלו וחכמתו בהמושכל ההוא, אלא שהוא בהעלם לגמרי בהענינים ובדקדוקי התיבות וכדומה כו' נעלם עומק פנימיות ועצמיות חכמתו כו', וכמו משנה ששנה לנו רבינו הקדוש ה"ז הקיצור מכל אריכות הפלפול והעומק אור' שהי אצלם בהענין שנה לנו כ"ז רבה"ק בלי המשנה בקיצור נמרץ שיהי לפי ערכינו, אמנם באמת יש בלי המשנה כל עומק אור' פנימיות ועצמיות יכמתם, וכמו שבגמ' מבואר אחר"כ פרטי ל' המשנה בעומק אור' כו', ובהמשנה הוא בהעלם כו', כמו"כ הוא בהשפעת השכל שהמשפיע מעלים בהשפע כל עומק חכמתו אלא שהוא נעלם מהמקבל, ומה שמאיר בגילוי הוא חיצונית השכל מה שלפ"ע כו', והכח הזה בהמשפיע לצמצם ולהעלים עצם שכלו כנ"ל הוא מכח ההגבלה שיש בכח המשכיל שלו כו' כנ"ל. והנה כל צמצום והעלם הנ"ל הוא רק לגבי המקבל ולא לגבי המשפיע, שהרי גבי המשפיע מאיר בגילוי כל עומק שכלו וחכמתו בהשכל המצומצם כמו שהי קודם שנתצמצם, וגם בהמשלים ה"ה רואה כל עומק השכל כו', היינו לא זו לבד שבהשכל המצומצם מאיר אצלו כל עומק השכל, אלא שגם בהמשלים ה"ה רואה כל פרטי הנמשל כמו שהוא אצלו כשהי מופשט מכל לבוש וצמצום והעלם כו', וכמו עדי"מ הארץ הגשמי הוא משל לבחי' מלי' שלמעלה.

היינו עביותו וכדורתו וכובדו ומה שמצמיח צמחים וכו' ה"ז משל לבחי' מלי' דאצי' שמהווה נבראים דבי"ע מאין ליש כו' כמ"ש במ"א, הנה הוא רואה בהארץ הגשמי כל פרטי הנמשל דמלי' דאצי' (ורואה עי"ז איך שאין הארץ הגשמי דבר נפרד כלל לאיזה דבר בפ"ע משרשה ומקורה כ"א היא היא מדרגה העליונה שבאה בכח הא"ס בהגשמה כו') שבאמת המשל והנמשל הם דבר אחד אלא שזה כותני וזה גשמי כו' ולזאת ה"ה רואה כל פרטי הנמשל בהמשל, והיינו ראית אלקות במוחש כו' (וזהו שמחזיש כח ההגבלה שבהמשפיע שע"י שמלביש שכלו בהלבושים והעלמות הרי בא אצלו הענין האלוקי במוחש ממש כו'). נמצא שלגבי המשפיע אין כאן שום העלם והסתור כלל כ"א לגבי המקבל הוא העלם והסתור, והוא מה שמתגלה לו רק חיצונית השכל, אבל הפנימיות ועצמיות נעלם ממנו כו', ובאמת גם לגבי המקבל אין זה העלם אמיתי, שהרי מ"מ עי"ז מאיר ומתגלה לו גילוי אור השכל, כי בלעדי הצמצום וההסתור לא הי' מאיר לו אור השכל כלל כנ"ל שאם המשפיע הי' מגלה לו כל עומק חכמתו כמו שהוא אצלו היו מתבלבלים חושיו לגמרי כו' ועי" הצמצום וההסתור מאיר לו אור השכל, א"כ אין זה הסתר אמיתי, וכאמת גם עומק פנימיות השכל של המשפיע מאיר ומתגלה להמקבל עי" ההשפעה שמשפיע לו, שהרי ארז"ל לא קאים אינש אדעת' דרבי' עד ארבעים שנין, אבל לאחר ארבעים שנין קאים כו', ופי' דעת' דרבי' היינו פנימיות ועצמיות כוונתו וכמארז"ל גבי ר"מ שלא יכלו חכמים לעמוד על סוף דעתו ופרש"י על עצם כוונתו כו', וזהו דקאים אדעת' דרבי' היינו על עצם פנימיות כוונתו, והענין דהנה נת"ל דהגם שמשפיע לו בדרך קצרה מ"מ יש כו' בהעלם כל עומק חכמתו, רק מה שמתגלה להמקבל הוא בחי' הארה חיצונית מחכמתו, ועצם חכמתו נותן לו המשפיע בהעלם בהענינים והדקדוקי תיבות כו', ולזאת המקבל לאחר שמקבל ההשפעה ומתיישבת אצלו הנה כשמדקדק אחר"כ בהענינים ודקדוקי התיבות ומייגע א"ע כו' מה ע"פ מה שקיבל בהתגלות כו', ה"ה בא לעומק פנימיות כוונתו ועצם חכמתו כמו שהוא אצל הרב ממש קודם שצמצם א"ע להשפיע כו', וכמו"כ הוא רואה פנימיות חכמתו בהמשלים הכל כמו הרב עצמו, והיינו לאחר שמבין היטב את הנמשל עי" המשל, דהיינו שמפרטי עומק המשל ה"ה בא לפרטי עומק הנמשל בפנימיות כוונתו שבו כמו שהוא לעומקו ותכליתו כו', אז מאיר אצלו פרטי הנמשל עי" המשל, ורואה ומרגיש אז את הענין האלקי במוחש ממש כו' כנ"ל, ונמצא שאז משתווה המקבל אל המשפיע גם בדיעת והשגת פנימיות הכוונה כו', אלא שאצל המשפיע הוא בבחי' אור', שהרי הוא יודע תחלה עומק הנמשל וממשיכו ומלבישו במשל ועי"ז מתחדש אצלו הראי' במוחש כנ"ל, ואצל המקבל הוא בבחי' אור"ח שע"י המשל וכמו"כ עי" חיצונית השכל הנשפע לו ה"ה בא לעומק פנימיות הכוונה כו', ומכ"ז יבין איך שכח ההגבלה וההסתור של המשפיע מה שמצמצם ומעלים שכלו בדרך קצרה ובמשלים וכדומה אין זה הסתר אמיתי כלל שאינו מסתיר באמת כלל

לגבי או"ס ב"ה אין שום העלם והסתר כלל כו', והנה כאמת אין זה הסתר אמיתי לגבי הנבראים ג"כ (והא בהא תליא שאם הי' הסתר לגבי המשפיע הי' הסתר לגבי המקבל ג"כ, ומאחר שאינו הסתר לגבי המשפיע א"ז הסתר לגבי המקבל ג"כ רק ההפרש בין בחי' או"י לאו"ח כו' כנ"ל) כ"א אדרבה מכ"א ומגלה את האור במדר' שלמטה ממנו כו'. והענין דהנה משם הי' עצמו לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות שהי' הוא בבחי' בלי גבול כו' כנ"ל, וע"י שם אלקי' נמשך ומתגלה האור דשם הי' בעולמות להוות ולהחיות כו', דהרי התהוות הוא משם הי' כנ"ל, דהגם דכתי' בראשית כרא אלקי' היינו שנחוו ע"י שם אלקים, אבל גוף וצמצם ההתהוות הוא משם הי' דוקא, וזהו דהוי' הוא ל' מהווה, ונ"ל דכל פעולה הוא בהתגלות הפועל דוקא, והיינו שם הי' שהוא בחי' גילוי, וז"ש הי' מלך הי' מלך הי' ימלך, דבבחי' מלך מלך ימלך עבר והי' ועמדי שהוא בחי' התחלוקות הזמן שמצד שם אלקי', מ"מ הי' מלך ומלך ימלך, דהכל הוא משם הי' ע"י שם אלקי' כו', והוא מה ששם הי' שכל נברא ומאיר בכל עולם וכל נברא להוות ולהחיות, וזהו החיות מה שכל נברא ומאיר מרגיש שהוא הי' שהחיות שבו הוא האור דשם הי' שנמשך ע"י שם אלקים כו', וכמו כמשפיע ומקבל הנ"ל הרי אור השכל שמתקבל ומתיישב בהמקבל הגם שהוא לאחר צמצום והעלם עצמות אור המשפיע ולאחר שנחלבש במשלים כו', מ"מ הרי אור שכל המשפיע מאיר ומתיישב בתוכו כו', כמ"כ האור והחיות שבכל נברא שמאיר בפנימיותו להחיות, הוא האור דשם הי' שנמשך ע"י שם אלקי' ומאיר ומתלבש בכל נברא כו' (אלא שיש כוה ג"כ בחי' ההסתר והוא מה שאין הנברא מרגיש שהוא חיות אלקי' כו', אבל כאמת אין זה הסתר אמיתי, שהרי כאמת הוא חיות אלקי', והאדם יכול להרגיש זאת כשנותן דעתו ע"ז כו'). ונמצא שההסתר דשם אלקים אינו הסתר אמיתי כ"א אדרבה מכ"א ומגלה את האור במדר' שלמטה, היינו נבראים בע"ג שאינם בערך האור דשם הי' יאיר בהם ג"כ האור הי' כו' כנ"ל, והנה כמו שנת"ל במשל דמשפיע ומקבל, שהמקבל יוכל לבוא ג"כ לעומק פנימיות ועצמות חכמת הרב והוא מה דאחר ארבעים שניו קאים אדעתי דרבי' כו', כמ"כ יובו בהנמשל ג"כ דכאמת יכול כאו"י לבוא לבחי' גילוי אור פנימיות ועצמות או"ס דשם הי' שיאיר בגילוי בנפשו, והיינו ע"י עבודתו כיגיעה נפש וביגיעת בשר להסיר ההעלמות וההסתרי' ה"ה בא לבחי' גילוי פנימיות ועצמות או"ס מה שלמעלה מעלה מבחי' חיצונית שנעשה מקור לעולמות כו'. וביאור הענין צריך להקדים תחילה ענין הנסיונות והוא מ"ש כי מנסה הי' אלמיתם אתם כו' שמנסים את האדם אם יעמוד בנסיון כו', וצל' מהו הכוונה העליונה בהנסיונות כו'. וכמ"א מבואר דכל תכלית ירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה גדולה דהרי קודם ירידתה בגוף תכלית ירידת הנשמה בגוף העליון בגעוה"ת או בגעוה"ע כידוע מענין מאין באת כו', והיתה משגת אלקות ועמדה באהוי"ר ובבחי' ביטול כאלקות וכמ"ש חי' ה' אשר עמדת לפני דעמידה למעלה

שהרי המקבל מקבל ע"י ההשפעה כל עומק פנימיות כוונת הרב א"כ אין זה הסתר, אלא שפעולת ההסתר הוא שיוכל המקבל לקבל, כי בלעדי ההסתר היינו כשהי' מגלה לו את השכל כמו שהוא אצלו היו מתבלבלים לגמרי חושי המקבל ולא הי' מקבל כלל אף גם חיצונית השכל ומכ"ש שלא הי' מקבל את פנימיות כוונתו, וע"י ההעלם וההסתרי' הי' מאיר לו עכ"פ גילוי אור חיצונית השכל ובא ג"כ אל עומק פנימיות כוונת הרב כו' כנ"ל, ונמצא שההסתר של המשפיע אינו הסתר אמיתי כלל אדרבה כל ענינו הוא לגלות, והיינו מה שמכ"א אור השכל של המשפיע גם פנימיות ועצמות חכמתו, למקום נמוך הרבה שגם שם יאיר ויתגלה אור המשפיע, והיינו בהמקבל קטן שאינו בערך המשפיע כלל, גם הוא יבין וישג אור המשפיע גם עומק פנימיות עצמות חכמתו כו', ונמצא כאמת אין זה העלם והסתר כלל כ"א אדרבה מכ"א את האור למדר' שלמטה ממנו כו' כנ"ל, והדוגמא מכ"ז יובן כ"א למעלה כענין שם הי' ואלקי', דשם אלקים הוא בחי' מדת הצמצום וההסתר שמצמצם ומסתיר על אור שם הי' בכדי שיוכל להיות התהוות העולמות, דהנה נת"ל דשם הי' הוא מקור הגילוי והיינו גילוי אור בבחי' בלי גבול, דהאור דבוק במאור והוא מעין המאור, וכשם שהמאור הוא א"ס כמ"כ האור ג"כ א"ס כו', וא"כ הרי אינו בערך העולמות שכל העולמות הם בבחי' יש וגבול כו' כנ"ל, ואו"ס הוא בלתי בע"ג, וגבול ובבע"ג אינם בערך זל"ז כו'. אמנם א"א להיות התהוות העולמות כ"א מהגילוי דאו"ס וכידוע שכל פעולה היא ע"י התגלות כח הפועל דוקא, והרי הגילוי דאו"ס הוא בבחי' בלי גבול כנ"ל ואינו בערך העולמות כו', הנה זהו"ע שם אלקים שמצמצם ומעלים ומסתיר את האור דשם הי', והוא שמתעלם בחי' פנימיות ועצמות האור דשם הי', ואינו מאיר רק בחי' הארה חיצונית ממנו, והארה זו מתלבשת בכלים דע"ס דאצי' בבחי' התחלוקות חכ' וחסד כו' ויש לה בחי' ערך ושייכות לעולמות, וה"ז כמו שכל המצומצם של המשפיע שהוא לפ"ע המקבל כו' ואח"כ ע"י חיצונית הכלים וע"י הפרסא המפסקת בין אצי' לבי"ע (ועמ"ש מענין הפרסא בתו"א פ' וירא ד"ה פתח אלי' שהוא כענין המשלים כו') נמשך אור לפ"ע עולמות בע"ג להוות עולמות בי"ע כו', אך הנה כל בחי' העלם והסתר הנ"ל דשם אלקי' הרי לגבי עצמות או"ס אין זה מעלים ומסתיר כלל, ונכ"ל במשל שלגבי המשפיע אין שום העלם ומאיר אצלו כל עומק שכלו וחכמתו גם בהשכל המצומצם ובהמשלים כו' כנ"ל, כמ"כ יובן ככ"י למעלה דלגבי או"ס אין שום צמצום והסתר כלל, דאו"ס נמצא במקום החלל לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום וכמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא וכת' היסתר איש במסתרים ואני לא אראנו, שגם לאחר כל ההעלמות וההסתרים נמצא האור דא"ס ב"ה בכל מקום דלית אתר פנוי מיני' כלל, וכמ"ש אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך דגם כשאול ואיך צ"י וצלמות בבחי' תכלית ההעלם וההסתר גם שם נמצא או"ס ב"ה, וכל ההעלם הוא רק לגבי הנבראים שאינם רואים הגילוי אור דא"ס ב"ה כו', אבל

ושאינו שייך שם עמידה וישיבה כו' הוא בחי' כיטול כו' כמ"ש במ"א, וירדה בסתר המדרי' בעוה"ז שנתרחקה מאור ה' שאינה משגת אלקות כמו שהשיגה למעלה כי הרי האור האלקי כמו שמאיר בעולמות התחתונים הוא תכלית הצמצום וההעלם בחי' הארה דהארה חיצונית לבד, ואף גם זאת בא בחי' הגשמה והיינו השגה מגושמת כו', ואינו כעורר כלל להשגת רוחניות האור האלקי שהשיגה בעולם העליון כו', והיינו שההפרש נב' דברים שהאור אלקי מאיר שם גילוי אור עליון יותר, ואינו בא בהגשמה כ"א בחי' רוחניות כו', ולכן האוי"ר למטה אינו כעורר להאוי"ר שהי' לה למעלה כו', ועוד זאת שירדה להיות בבחי' הסתר פנים והם ההעלמות וההסתרים שמעלמים ומסתירים על אור ה' וקדושתו כו', וצריך לייגע הרבה עד שיבא להאור האלקי כו', הרי כ"ז הוא ירידה גדולה מאד, הנה תכלית כוונת ירידתה הוא בשביל הנסיונות שבאים לאדם שהן מבחי' הסתר פנים, וכמו בהסתלקות חיות השפע במניעת כריאת הגוף או מניעת ממון כדי להסתיר על אור וחיות ה' וקדושתו ולהיות מונע מבית ומבחוץ למי שבא להתקרב לה' בעבודתו בתפלה ותורה כו', ושיעמוד בנסיון נגד כל מונע ומעכב, בשביל זה ה' תכלית הירידה של הנשמה שע"ז בא לגילוי אור עליון יותר כו', ולכא' צ"ל איך ע"ז דוקא בא לגילוי אור עליון יותר כו', אך הענין הוא, דהנה ענין הנסיונות הם העלמות והסתרים שמעלמים ומסתירים על האמת, שאם ה' יודע את האמת כמו שהוא, לא ה' בזה נסיון כלל, כ"א כל ענין הנסיון הוא מפני שמעלמים ומסתיר על האמת וע"ז עומד בנסיון ה"ה בא לאמיתות הדבר כו', וכמו בנסיון דאברהם באור כשדים שהשליכו אותו בכבשן האש, והוא לא ידע שלא ישרף, שאם ה' יודע שלא ישרף לא ה' בזה נסיון כלל, כ"א הוא לא ידע מזה, רק חשב שודאי ישרף כמו ע"פ הטבע שאש שורף כו'. אמנם ידוע דהטבע בנימי' אלקים, והיינו שכל הטבעות שבעולם זהו רק מהלבושי' וההסתרי' דשם אלקים שע"ז נעשה ריבוי ההתלקות וההגבלה, שהאש ישרוף והמים יכבה שזה טבעו הם זה טבעו קר כו', אבל מצד שם הוי' שהוא בחי' בלתי גבול, איז שם בחי' הגבלה והתלקות דמים ואש כלל ויכול להיות שהמים לא יכבה והאש לא ישרוף וכמו מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ וידלק כו', וכמו מים ואש שאינם מכבין זה את זה וכמארי"ל ע"פ המשל ופחד עמו עושה שלום במרומוי דמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואינם מכביים זא"ז כו', ולפעמים האש שורף את המים כמו בלתי כו', וכ"ז הוא למעלה מן הטבע, והיינו מבחי' או"ס הבלתי בע"ג שאין שם הגבלת הטבע כלל להיותו בחי' בלתי בע"ג כו', אמנם הנהגת העולם הוא ע"פ ההגבלה דשם אלקי, הגם דהוי' הוא המהווה דכל התהוות הוא ע"י התגלות כח הפועל כו' וכמ"ש הוי' מלך כו' כנ"ל באורך, מ"מ הוא ע"י אור הוי' כמו שמאיר ע"י שם אלקים בחי' העלם והסתר לבוא בבחי' גבול, והו"ע גבול הטבע שהמים מכבה והאש שורף כו', והנה אברהם לא חשב שיתנהג עמו כהנהגה שלמעלה מהטבע, כ"א כהנהגה שע"פ הטבע שהאש שורף כו',

ומ"מ עמד בנסיון שלא להיות נפרד מאלקות אם שהי' לו מניעות ועיכובים גדולים כנמרו"ד וסייעתו שרצו לשורפו כו', והו' הן העלמות והסתרים שמצד הנהגת העולם כו' כנ"ל, מ"מ לא ניזן זיז כ"ש זיז ועמד נגד כל מונע ומעכב ונגד כל העלמות וההסתרים והלך להשרף ככבשן האש ולא להיות נפרד ח"ו מאלקות כלל וכלל כו', ונעשה לו נס וניצל, והיינו שע"ז עומד בנסיון הסיר את לבושי הטבע והם ההלבושות וההסתרים שמצד שם אלקים והאיר לו בחי' גילוי או"ס הבלתי בע"ג, ומצד או"ס הבלתי בע"ג אין האש שורף כלל מאחר שהוא למעלה מהגבלה וכנ"ל דמה שהאש שורף זהו ע"פ הגבלה דלבושי הטבע, אבל מצד או"ס הבלתי בע"ג אין האש שורף כלל כו', מפני שאין בו גדר הגבלה כלל כו', וזה שכא לגילוי בחי' או"ס הבלתי בע"ג זהו דוקא ע"י שעמד בנסיון דלולא זאת הרי ההנהגה בעולם ע"י גילוי ש' הוי' שבא ע"י שם אלקי שהוא בחי' הארה חיצונית לבד משי הוי' כו' כנ"ל, ובכדי שיבוא לגילוי אמיתית שם הוי' הבלתי בע"ג כמו שהוא למעלה משם אלקי' זהו ע"י הנסיונות דוקא שע"י עומד בנסיון נגד ההגבלות שמצד ההעלמות והסתרים דשם אלקים ה"ה בא לגילוי או"ס הבלתי בע"ג שלמעלה מגבול הטבע כו', וכבר נת"ל דאם ה' גילוי שם הוי' הבלתי בע"ג כמו שהוא שלא ע"י שם אלקים כלל לא היו העולמות יכולים לקבל כלל, והיינו שלא ה' מתהווה מציאות היש והגבול כו' כ"א צ"ל תחלה התלבשות שם הוי' בשם אלקים והיינו בחי' הארה חיצונית משם הוי' כנ"ל, ואז דוקא יכולים לבוא לגילוי בחי' פנימיות ועצמיות שם הוי' הבלתי בע"ג כו' ע"י הנסיון כו' כנ"ל, וכמו שהוא בנסיון דאע"ה שע"י עומד בנסיון בא לגילוי או"ס הבלתי בע"ג כו' כנ"ל, כמו"כ הוא לפי' בכל נסיון ונסיון שהאדם עומד נגד לבושי הטבע כהנהגת העולם שוה העלמות והסתרים שמונעים ומעכבים מתורה ועבודה, והוא עומד נגד כל מונע ומעכב שלא להיות נפרד מאלקות ח"ו, ועוסק בתורה ועבודה כאו"א לפי ערכו, ה"ה בא ע"י לגילוי אור עליון שלמעלה מן הטבע כו', וע"ז הוי' ירדה הנשמה למטה שירדה בגוף גשמי ובעולם גשמי אשר מוגבל מאד בהנהגת הטבע, ונראה ונדמה לו ע"פ חיצונית הנהגת העולם שצריך להתנהג כך וכך דוקא, וכמו בעסק מו"מ שנדמה בנפשו שצריך להשכים ולהעייב בו ולהיות כל היום בהעסק, ואם יקח שעה לעצמו להתפלל וללמוד תורה יפסיד בזה, וכמו"כ נדמה לו שצריך לעשות תחבולות שונות בעניני העסק וא"א לו להתנהג ע"פ האמת, שאם ילך ע"פ האמת לא ירויח או יפסיד כו', מפני שכללות הנהגת העולם מנגד לזה תורה ועבודה וליך בדרכי האמת כו', וכנ"ל דכל ההלבושות וההעלמות אינם מעלמים ומסתירים באמת, כ"א תכלית הכוונה היא שיעמוד נגד כל מונע ומעכב ויתפלל כדבעי ועוסק בתורה בכל יום כפי הקביעות שיעשה לעצמו ומדבר שקר ירחק וכן יזהר מתחבולות, כ"א ילך בתום ובאמת, ולא יהי' שום נזנח איסור בעסקו כמו"מ כו', וע"ז עומד בנסיון בכל אלו הדברים ה"ה

וההלכות במשלים זרים וענינים שונים הכל הוא בכדי להביא גילוי אור השכל של הרב אל התלמיד כו' (עד שע"ז יבוא ג"כ לעומק חכמת הרב כו'). וכן הוא למעלה בענין הוי' ואלקים כו' כנ"ל, וממילא הרי האור האלקי שנשפע ע"י הלבושי' וההעלמות הוא העיקר ואליו יהי' דבוק ומיוחד בו בקיום התורה והמצות כו', ואין שום דבר המונע ומעכב אותו מאלקות (ואם ההעלמות עומדים לו לנגד למונע מתו"מ כו' יעמוד בנסיון כנגדם שלא יהי' לו שום מגנז ומונע כלל, ועי"ז יבוא עוד לגילוי אור עליון יותר כו' כנ"ל). אמנם ענין ההפלה כשמפריד ח"י כו' זהו היפוך לגמרי, וי"ש גבי דור הפלגה ונעשה לנו שם ואי' במד"ר פל"ח תני ר' ישמעאל איז שם אלא ע"ז, דחטא דור הפלגה הי' חטא ע"ז. וביאור הענין הוא, דהנה נתל' דמעצם שם הוי' כמו שהוא לא הי' אפשר להיות מציאות היש ממש, כ"א הי' מאיר גילוי אור שם הוי' לא הי' העולמות יכולים לקבל והיינו שלא הי' מציאת יש מוגבל כו' (וכנ"ל במשל דהשפעת השכל שאם הי' הרב מגלה עצם שכלו כמו שהוא לא הי' המקבל יכול לקבל שהיו מתבלבלים חושי המקבל לגמרי (דהיינו ביטול הכלים שלו כו' כידוע), כמו"כ הוא בדוגמא למעלה כשהי' מאיר אור עצם שם הוי' לא הי' העולמות בכחי' מציאות יש כו', וכמ"ש בע"ח דמתחלה כשהי' אור עליון פשוט ממלא את המציאות לא הי' מקום לעמידת העולמות, וידוע פי' ולא הי' מקום ר"ל שלא הי' אפשר להיות מציאות העולמות מהגילוי אור עליון פשוט כמו שהוא כו') כ"א ע"י שם אלקי' דוקא וכמ"ש בראשית ברא אלקים היינו שם הוי' ע"י שם אלקים, שהוא מדת הצמצום וההסתר שמצמצם את האור דשם הוי' ומלביש את האור בכמה לבושים עד שיהי' התהוות מציאת היש כו', וזהו שארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל דכל עשב ועשב (וכמו"כ כל נברא ונברא בפרט כו') יש לו מזל מיוחד שהוא מקורו המשפיע לו חיותו כו', ושרש המולות הוא ממלאכים עליונים, וגבוה מעל גבוה שומר כו', ושרש כל המלאכים הוא מש' אלקים, ולכן נק' ג"כ בשם אלקי' או בני אלקי' כו' והם ממוצעים שע"י נמשך האור והחיות לכל הדברים הגשמי' שבעולם כו'. והענין הוא ע"פ משנת"ל דהתהוות הגשמי הוא ע"י צמצום והעלם האור דוקא דהיינו התלבשותו בלבושי' והעלמות כו', ולכן ע"י שעובר ע"י הממוצעים דמלאכים ומולות מתמעט האור עד שיהי' מציאות יש גשמי כו' (ולפ"ע גשמיות הדבר לפ"ע זה הם ריבוי הממוצעים כו') אמנם עצם ההתהוות הוא משם הוי', דהוי' הוא המהווה כו' כנ"ל, רק שעובר ע"י שם אלקי' בכדי שיבוא האור דהוי' להיות גם מציאות יש ואיר בו אור הוי' לפי אופן הנברא ההוא להוותו ולהחיותו כו', ונמצא דהעיקר הוא האור דשם הוי' ונמשך האור ע"י שם אלקי' [ע"י מלאכים ומולות (ששרשן מש' אלקי')] וכל הממוצעים] עד שיתהווה בפועל מציאות הגשמי מהאור האלקי כו', וא"כ הרי מובן דהממוצע מצד עצמו אינו כלום, מאחר שאין השפעה והתהוות מאתו, כ"א שע"י הממוצע עובר השפעת האור האלקי המהווה כל הנבראים

כא לגילוי אור עליון שלמעלה מהטבע, וע"פ פשוט הוא זה עצמו שראוה בעיניו שגם שמתנהג ע"פ התורה והמצוה ועוסק בתורה ועבודה, שאין זה ע"פ היצוניות הנהגת העולם, ומ"מ אינו מפסיד בזה מאומה ח"ו, ולא זו בלבד אלא שבאמת מאיר לו ומרגיש בנפשו גילוי אור עליון יותר, וכל השפעתו וקבלת חיותו הוא מגילוי אור אלקי שלמעלה מהאור המצומצם בהנהגת העולם כו', ולפי ערך עבודתו ויגיעתו הרי הוא עולה למעלה מעלה בעילוי אחר עילוי כו', והר"ע הנסיונות מ"ש כי מנסה ה' אלקיכם אתכם כו' הכלית הכוונה בכדי לבוא לבחי' גילוי אוא"ס שלמעלה מהטבע, וכמו בנסיון דאברהם וכן הוא בכל נסיון ונסיון כו' כנ"ל.

היצא לנו מכל הנ"ל הוא שיהי' כל עבודת האדם לייחד הוי' ואלקים והוא שי"דע נאמנה דשם אלקי' אינו מסתיר באמת על שם הוי', דשם אלקי' הוא עצמות אוא"ס כמו שם הוי', ועצם אינו מסתיר על עצם, וכל ההתהוות הוא משם הוי', דהוי' הוא מהווה כל הנבראים, וכל הלבושים וההעלמות דשם אלקי' אינם מעלימים ומסתירים באמת, כ"א אדרבה מביאים את האור למקום נמוך יותר, והיינו שגם בנבראים בע"ג יומשך בהם אור הוי' להותם ולהחיותם, ובכל מקום שהוא, נמשך לו שפע אור וחיות משם הוי', ולזאת צריך להיות דבוק ומיוחד בהאור וחיות האלקי הנשפע לו, לא אל הלבושים וההעלמות מצד עצמן, כ"א אל האור האלקי הנשפע על ידו, וכמשי"ת מזה עוד לקמו, וכאשר הענין (היינו הדביקות והיחוד כו') בא לו ע"י נסיון, ה"ה בא ע"י עוד לגילוי אור עליון יותר היינו גילוי אוא"ס שלמעלה מהטבע כו'.

ומעתה צ"ל שייכות ענין וידעת כו' כי הוי' הוא האלקי' ליציאת מצרים וכניסת הארץ, שע"י יצ"מ וכניסת הארץ יבוא לידיעה זו דהוי' ואלקי' כולא חד, אך הענין הוא, דהנה אי' בפע"ח דישראל שהיו בשעבוד מצרים היו גלגולי הנשמות של דור הפלגה, והשעבוד בחומר ולבנים הי' לתקו חטא ותהי' להם הלבניה לאבן כו', וצ"ל תחלה חטא דור הפלגה, דהנה הפלגה הוא ל' פלוגתא ומחלוקת, והיינו שהפליגו והפרידו בין שם הוי' לשם אלקי', וענין הפירוד הוא כשחושב שהשם אלקי' מסתיר ח"י באמת על השם הוי', וממילא יתשוב שכל הנעשה בעולם הוא משם אלקי' עצמו כו' (והר"ע עוב הוי' את הארץ כו' כמשי"ת) ולכן הוא מחשב את ההעלמות וההסתרים לעיקר וממילא ה"ה נתון א"ע להיצוניות הנהגת העולם ומונע ומעכב אותו מאלקות כו' והוא ההפך לגמרי מיוחד הוי' ואלקים שאין שום דבר מסתיר כלל, כ"א אדרבה כל ההסתרים הם בשביל הגילוי היינו להביא את האור למטה מטה במדרי' תחתונתו, וזה כל ענין ההעלמות וההסתרי' בכדי להביא ולגלות את האור וכנ"ל באורך במשל דהשפעת הרב לתלמיד שכל הצמצומי

כ"א יעסוק בעסק לפי ערכו ובאופן שלא ימנע אותו מתפלה בזמנה ומעסק התורה בכל יום כו' ויבטח בה' הנותן לו חיותו שיתן לו פרנסתו וחיותו ע"י וכמ"ש כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל כו', ומכ"ש שיהיה מאד נבפשו שלא יהי' שום נדנדוד איסור בעסקו, כי מאחר שידוע היטב שהעסק והמ"מ הוא רק ממוצע וכלי שבו מתלבש האור והחיות האלקי המחי' אותו, א"כ הרי צריכים שתהי' כלי ראוי' להאור האלקי, ואם יש בה נדנדוד איסור ח"ו הרי אינה כלי ראוי' להאור כו', כ"א צריכה להיות נקי' מכל נדנדוד איסור וחטא כו', ואז היא כלי שיומשך על ידה האור והחיות האלקי להחיותו כו', וכ"ז הוא כשמיידת שם הוי' ואלקי', והיינו שאין שם אלקי' מסתיר כלל על שם הוי', וכל ההתהוות הוא משם הוי', רק שעובר ע"י שם אלקים, וממילא יודע שכל הממוצעים הם המלאכים ומזלות אינם כלום מצד עצמן שהם רק שלוחי השפע כגרון ביד החוצב, וכמו"כ גם הדברים הגשמיים הם רק כלים שבהם נתלבש הכח האלקי כו' וממילא אינו מחשב אותם לעיקר כלל, כ"א העיקר הוא הכח האלקי הנשפע לו על ידם, ולזאת יתאמץ וישתדל שתהי' כלי ראוי' לקבל אור אלקי' כו', ולא יעסוק בהם בתחבולות ובריבוי עסק ביותר, ולא יטרידו ולא יבלבלו אותו שלא יהיו לו מונעים ומעכבים מתורה ותפלה ועבודה כו', ובפרט כאשר באמת הרי הדברים מצד עצמן א"א שימנעו ויעכבו מעבודת הוי', מאחר שאינם העלמות והסתרים אמיתיים ח"ו כנ"ל באורך שכל הממוצעים אדרבה מביאים את האור והשפע כו', ואיך יהיו לו למניעה ועיכוב לעבודת אלקות כו', רק שהוא בפחיתות דעתו והתקשרותו בהדברים החיצוניים, ה"ה שוכח על אלקות ומחשב את הדברים הגשמיים למציאת דבר ונותן את עצמו אליהם, ואז ה"ה מונעים ומעכבים אותו כו', אבל כשיתן דעתו ולבו כאחדות ה' ורק הוא לבדו הוא הנותן לך כח לעשות חיל, וכל הממוצעים הם רק שע"י עובר השפע כו', אבל העיקר הוא אלקות כו', אז לא יהי' לו שום מונע ומעכב כלל מבית ומבחוץ כו' ויהי' דבוק רק באלקות (ועסקו במ"מ יהי' בחיצוניות הרצון רק מפני שצריך לעבור ע"י עשי' כנ"ל בענין וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה, וממילא יהי' עסקו כדבעי למהוי' כו' כנ"ל, ועיקר דביקותו יהי' באלקות כו') ואז יהי' שלם בה' ותורתו ועבודתו ית' כו', אבל כשמפריד ח"ו בין הוי' ואלקים, והיינו שחושב דהשם אלקי' מסתיר כאמת ח"ו על שם הוי', וכל הדברים הנעשים בעולם הם משם אלקי' מציע', וממילא יחשוב את הממוצעים לעיקר שמהם בא מקור השפעת חיותו כו', וז"ש עזב ה' את הארץ כו' שאומרים שההשפעה למטה נמשכה מהמזלות שהם המשפיעים בכח עצמם, וה"ה מחשב אותם לדבר מה, מאחר שהם המשפיעים לו חיותו כו' (וממילא מחשב ג"כ את הדברים הגשמי' עצמם לעסוק בהם בכל כחו ויכולתו בכדי להרבות פרנסתו כו'), וזה"ע ע"י שעובד לכוכבים ומזלות ומשתחוה להם מפני שמחשב אותם לדבר מה שהם המשפיעים לו כו', ובוה יבון מה שארז"ל ישראל שבחז"ל עובדי ע"י כטורה הזו, ולכא"ו אינו מובן והלא רוב ישראל הזו בחז"ל, ואיך

א"כ אין לחשוב את הממוצע כלל, וכמ"ש היתפאר הגרון על החוצב כו' דהגם שחוצב ע"י הגרון מ"מ החוצב הוא האדם ולא הגרון, דהגרון עצמו לא יעשה מאומה, כ"א האדם פועל ע"י הגרון, ולכן לא יאמר אדם כמה נאה בניו זה שנבאו הגרון, או כמה משוכח הגרון שנבנה בניו מפואר כזה, אלא מפארים את האדם שנבאו ושמנו נקי' על הבית, אבל שם הגרון אינו נקי' עליו כלל, והיינו מפני שאינו רק שע"י בא הבני' אבל לא שהוא הבונה, שאינו בעל בחירה כלל כהבנין ואין בו כח בעצמו לבנות כ"א האדם הוא הבונה כו', וכמו"כ יבון בהממוצעים העליונים שהם רק כגרון ביד החוצב שע"י עובר ההשפעה, אבל לא שבא מכח עצמו ואינם בעלי בחירה כלל בההשפעה, כ"א המשפיע הוא האלקות שמשפיע ברצונו ית', ונמשכה ההשפעה ע"י הממוצעים הנ"ל בכדי שיתהווה מציאת הגשמי ויומשך להם שפע אור וחיות גשמי לפי ערכם כו', וכמ"ש במ"א בענין וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה שהאדם צריך לעשות ולעסוק בעשי' גשמיות כמו בעסק מ"מ כו' מפני שצריך לקבל חיותו מאור וחיות גשמי, ואם הי' יכול לחיות מאור רוחני וכמו מתענגו שכלי וכדומה (דוגמת קבלת חיות הנשמות בג"ע שמקבלים חיותם מההשגה באלקות שמשגיגים וכמא' יושבים ונהנין מזיו השכינה כו' וכמו לעתיד שארז"ל העוה"ב אין בו אכילה ושתי' כו' אלא צדיקי' יושבין ועטרותיהו בראשיהו ונהנין מזיו השכינה כו', הרי בדוגמת קבלת החיות עכשיו מאכילה ושתי' גשמיות כו' יהי' לעתיד קבלת החיות ממה שיהנו מזיו השכינה כו') אז לא הי' צריך לעסוק בעסק ועשי' גשמית, רק מפני שהוא מוכרח לקבל חיותו בחיות גשמי צריך לעבור ההשפעה ע"י עשי' בעסק גשמי שתתגשם ההשפעה לפי ערכו כו', אמנם עצם ההשפעה היא מאלקות רק שעוברת ההשפעה ע"י ממוצעים דמלאכים ומזלות וע"י העסק בהדברים גשמיים ומתלבשת השפע בלחם גשמי וכדומה שמוזה מקבל חיותו, אבל כ"ז הוא האור האלקי שמתלבש ונמשך לו ע"י הממוצעים האלה כו', והנה כשידוע ויוקלטו אצלו היטב הדברים הנ"ל, ממילא לא יניח דעתו ומחשבתו בעניני העולם ולא יטרד כזה כלל כ"א כל דעתו ומחשבתו יהי' בהוי' ית' בתפלה ותורה, ועסקי עניני העולם לא יבלבלו לו ולא ימנעו אותו מעבודת ה', כי מאחר שידוע היטב שהעיקר הוא האלקות השופע לו חיות, אבל כל הממוצעים וכמו"כ הדברים הגשמי' שבהם נתלבשה ההשפעה כמו בעסק מ"מ ובהלחם שהוא אוכל כו' אינם כלום מצד עצמו, שלא הם הם עיקר מקור חיותו, כ"א העיקר הוא האור האלקי המחי' אותו, וכל הענינים והדברים הגשמיים הם רק ממוצעים וכלים שבהם מתלבש האור האלקי בכדי שיבוא החיות בבחי' חיות גשמי לפי ערכו כו', וא"כ אינו שייך שיתרדו אותו הענינים הגשמיים וימנעו אותו מתורה ותפלה, מאחר שאינו מחשב אותם לעיקר כלל, כ"א העיקר הוא האלקות הרי צריך להיות דבוק רק בהוי' ותורתו ית' כו', וגם לא ילך בדרך תחבולות בעסקו שצריך לעשות כך או כך ולהרכות בעסק עד שמונע ומעכב אותו בשעת הכושר מתורה ותפלה כו',

נאמר על רוב ישראל שהו עע"ז ח"ו, אך הענין הוא דכש שע"ז בגשמיות הוא שכוף ראשו ומשתחוה לכ"ו"מ כמו לשמש ולירח כו' מפני שמחשב אותם לדבר מה שמהם נמשך השפעתו וכמ"ש ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים כו' וכנ"ל (שהו ממוצעים כו' אמנם הם רק כגרזן ביד החוצב, והוא מחשב אותם לדבר מה כאלו הן משפיעים בכח עצמו ח"ו כו'), כמ"כ הו"ע ע"ז ברוחניות כשמחשב את הדברים הגשמיים הנשפעים מהשמש וירח ושאר כו"מ כו', וחושב שהו הן מקור פרנסתו כו', וכמו המשתחוה בגשמיות הוא שמרכזין ראשו כו', כמ"כ הוא ברוחניות שכוף ומכבל שכלו להדברים הנשפעים מהכ"ו"מ, והיינו כשנותן דעתו ולבו בעסק בדברים הגשמיים, ודואג בדאגת פרנסה, ועושה כמה תחבולות בעסקו במ"מ וחושב שע"ז ירויה, ושוכח על ה' ית' אשר הוא הנותן לו כח לעשות חיל כו' כנ"ל, ואם יפסיד ח"ו לא יזכור את ה' שעשה לו כך מפני מעשיו שגרמו כו', כ"א יחשוב שמפני שעשה כך וכך לכן הפסיד, אבל אם ה' עושה באופן אחר ה' מרויח כו', א"כ הרי מחשב את העסק מ"מ הגשמי לעיקר ונותן שכלו בזה א"ך ומה לעסוק ובכמה תחבולות, ויומם ולילה לא ינות שכלו ומחשבתו מלחשוב בהעסק, ויטריד ויבלבל אותו בעת התפלה וימנע אותו מתורה ועבודה כו', וה"ז ע"ז כמו ע"ז בגשמיות, וע"ז ישראל שבחול"ל עע"ז בטהרה כו' היינו על ריבוי העסק במ"מ ובתחבולות שונות, שיחשוב שכחו ועוצם ידו עשה לו את החיל כו' ושוכח על אלקות כו', ומ"מ נק' עע"ז בטהרה שיש לימוד זכות עליהם מה שהם בחול"ל, דבחול"ל נמשך האור ע"י התלבשות לבוש העשי שהוא לבוש גס מאד כו' כמ"ש במ"א ומעלים ומסתיר עד שאינו נראה רוחניות האור כו' אבל מ"מ נק' עובד ע"ז כו', שהי צריך לידע שבאמת אינו מעלים ומסתיר כו' כנ"ל (רק שע"י לבוש הגס דעשי מתגשם האור עד שאינו נראה ונגלה רוחניות האור כו', אבל באמת הרי גם הלבושים היותר גסים אינם מסתירים באמת אדרבה מביאים את האור והחיות כו' כנ"ל, אלא שהחיות בא בכח' חיות גשמי כו') וצריך להרגיש אלקות גם בעשי' גם בעסקו במ"מ כו' כנ"ל, וכ"ז מה שמרכזין ראשו להדברים הנשפעים מכ"ו"מ כו' הסיבה לזה הוא מפני שמפריד שם אלקי' משם הוי' שחושב שמסתיר באמת ח"ו, וממילא חושב שהממוצעים ששרשם משי אלקים ע"י מתהווה כל דבר בפועל, ולכן ה"ה מחשב אותם לדבר מה ומשתחוה להם כו', וכמ"כ הוא מחשב את הדברים הנשפעים ועושה אותם לעיקר ומרכזין ראשו ושכלו להם כו' שזה"ע עע"ז כו', כנ"ל, אבל כשמיידח הוי' ואלקי' שידוע את האמת כנ"ל להטח מטה כו' כנ"ל באורך, וממילא כל אדרבה מביא את הגילוי דשם הוי' למטה מטה כו' כנ"ל באורך, וממילא כל הממוצעים יודע היטב שהם רק כגרזן ביד החוצב רק להביא את השפע האלקי כו', ולזאת אינו מחשב אותם כולל לדבר מה, וכמ"כ אינו מחשב את הדברים הגשמי' לעיקר כולל כ"א העיקר הוא אלקות כי הוא חייך והוא הנותן לך כח לעשות חיל כו', ולכן גם בעסקו במ"מ בדברים הגשמי' ה"ה דבוק

לאלקות להיות זהיר במ"ע ומל"ת ולהתפלל כדבעי ולעסוק בתורה כאו"א לפי ערכו ושלם יהי' בה' ותורתו ועבודתו ית' כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש כדור הפלגה ונעשה לנו שם וארו"ל אין שם אלא ע"ז שזה ה"י חטא דור הפלגה שהפרידו את השם אלקי' משם הוי', וממילא היו מחשבים את הממוצעים לעיקר וזהו ע"ז כו' כנ"ל, והנה בשעבוד מצרים תקנו את החטא של הפלגה, וזהו"ע שעבדו עבודה פרך בחומר ובלבנים לתקן את החטא דויהי להם הלכנה לאבן כו' וכמ"ש במ"א הענין באריות, וע"י שעבוד מצרים ראו ביציאת מצרים איך שהוי' ואלקי' כולא חז, והיינו האותות ומופתים דמצרים בהעשרה מכות הרי ראו גילוי אלקות למטה גילוי אותות ומופתים יוצאים מדרגי הטבע הרי ראו גילוי אלקות שלמעלה מן הטבע ממש, ואם ה' שם אלקי' מסתיר באמת ח"ו על שם הוי' א"ך יהי' גילוי למעלה מן הטבע למטה כו', וזהו שארו"ל (סנהדרין דל"ט ע"א) ה"ה הוא מינא לאמימר מפלגך ולעילא דהורמיז ומפלגך דלתתא דהורמיז, ע' תוסי' שם (והיינו שרצה לומר שהו שתי רשויות ח"ו, והו"ע עובד ה' את הארץ בידי הכוכבים ומזלות כו', ורק על השמים כבודו, אבל למטה מקורי ההשפעה הן המזלות שהן מסתירים ח"ו על אלקות כו', כן ה' דעת הכוזבת של המין) א"ל אי הכי היכא שבין הורמיז להורמיז לאעבורי מיא בארעי, והיינו שלפי דעתם הכוזבת שהממוצעים מסתירים באמת ח"ו, א"ך נמשך גילוי אלקות בעולם, וביצ"מ הרי ראו בעליל גילוי אלקות ממש בעולם למטה, א"כ הרי ראו א"ך שהשם אלקי' אינו מסתיר כולל על שם הוי', והוי' ואלקי' כולא חד ממש כו', וכמ"כ בכניסת הארץ נראה יותר ענין יחוד דהוי' ואלקי', שהרי נת"ל דישראל שבחול"ל עע"ז בטהרה הו, הרי דוקא בחול"ל מפני שבחול"ל נמשכת השפעה והאור האלקי ע"י לבושי עשי' שהו מסתירים מאד כו' כנ"ל, אבל בא"י נמשכת ההשפעה ע"י לבושי היצי' ולכן אין ההסתר גדול שם כל כך, ולזאת נגלה שם יותר א"ך דהוי' אלקי' כולא חד כו', והנה ידוע דכשם שיש א"י בגשמיות כמ"כ יש א"י ברוחניות והיינו מעשה המצות, דארץ הוא ל' רצון וכמארז"ל למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה כו', ובעבודה ה"ע קיום המצות כקבלת עול מל' שמים שהוא לעשות רצון קונה כו', כמ"ש במ"א, וע"י קיום התומצ"צ בקבעומ"ש יבוא להידיעה דהוי' ואלקים כולא חד כו', וזהו שהקדים סיפור ענין יצ"מ וכניסת הארץ לפסוק וידעת היום כו' שע"י יצ"מ וכניסת הארץ באים להידיעה דהוי' הוא אלקי' היינו לייחד הוי' ואלקים א"ך שהוי' ואלקים כולא חד ממש כו'.

דכל התהוות הוא ע"י התגלות כח הפועל, וא"כ מובן דהתהוות כל הנבראים הוא משם הו"י שהוא כח"י הגילוי, אמנם נת"ל דהגילוי העצמי דשם הו"י הוא כבחי' בלי גבול וא"כ אינו לפ"ע העולם, וא"א שיהי' מזה התהוות העולמות והנבראים כו', הנה התהוותם הוא ע"י אור הו"י שמתלבש בשם אלקים דשם אלקים מצמצם ומגביל את האור דשם הו"י שיהי' לפ"ע העולמות בע"ג ועי"ז שמש ומגן הו"י אלקי' דכשם שהמגן ונרתק מכסה ומסתיר על אור השמש, דאור השמש כמו שהוא לא הי' העולם יכול לקבל וכמארז"ל הקביה מצי"א חמה מנרתקה צדיקים מתרפאין בה ורשעים נדונין בה שלא יוכלו לסבול תוקף האור (ומה שצדיקים מתרפאין בה, י"ל דהיינו ג"כ לעתיד דוקא שיופשו מלבושי העולם החומרי ויוכלו לקבל אור השמש העצמי (ופי' מתרפאין היינו ברוחניות כו'), ומעין זה יש גם עכשיו משארז"ל אידלי יומא אידלי קצירי, להיות כי גם ע"י הנרתק הרי אור השמש הוא המאיר כו', ואפשר גם עכשיו העיקר לאותו הראו"ן לקבל גילוי אור כו') ופעולת הנרתק הוא שמכסה ומסתיר על אור השמש ומגביל אותו באופן שיוכלו • העולם לקבל אותו, ונק' האור ע"ש הנרתק אור הנרתק, אמנם כאמת הוא אור השמש אלא שמאיר ע"י לבוש הנרתק ויש התגברות לבוש הנרתק על האור עד שאינו מתגלה כפי עצם מהותו (שאינו לפי אופן העולם כנ"ל והוא כמו בלי גבול כו') כ"א לפי אופן מהות הגבלת לבוש הנרתק כו', ולכן נק' ע"ש הנרתק כו', וכמו"כ יובן הנמשל כמ"ש בראשית ברא אלקים, דבאמת הו"י הוא המהווה, אלא דהאור העצמי אינו לפ"ע העולם כנ"ל, ושם אלקים מלביש את האור דשם הו"י ומצמצם ומסתיר עליו ומגביל אותו באופן שיהי' ממנו התהוות עולמות בע"ג, ולזאת נק' ע"ש שם אלקים אם שהוא אור הו"י באמת (ולכן ענין הטבע כעצם הוא למע' מהטעם ודעת וכמ"ש בספ"ט פ"ט זי"ל וטבע זה הוא שם המושאל לכל דבר שאינו כבחי' טעם ודעת) אלא שלבושי שם אלקים מתגברים על האור עד שהאור כא בכחי' גבול ומדה להיות ולהחיות נבראים בע"ג שבכאור"א מהם מתלבש אור הו"י בפנימיותם להחיותם, והם אינם מרגישים שהוא אור מצד התגברות ההעלמות וההסתרים לבושי אלקים שמעלמיים ומסתירים על אור הו"י, דהגם שהוא נמשך ומתלבש ככ"מ ככל נברא ונברא מ"מ אינו נרגש מצד העלמות הלבושים, הנ"ל •, ומצמצמים אותו שיכוא כבחי' גבול ומדה כו', וזהו"ע הגבלת לבושי הטבע מה שכל נברא ונברא מוגבל כטבעו וכן טבע הנהגת העולם ככלו כמו בעסק מו"מ ושיעבוד הפינסה כמ"ש יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב שצריך לחפש אחר מסחור ולעסוק בו ולעשות באופן כזה וכזה בפרטי

(*) כ"ה בקופיר. ולכא"ו: שיוכל.

(**) כ"ה בקופיר. ואולי: כנ"ל.

הוספה *

קטע ממכתב כ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע זי"ע,
מיום ג' י"ד אדר רנ"ז **.

כל הנסיונות שמביאין על האדם תוכו כיוונתם הוא להביאו לגילוי אור עליו היינו לגילוי אלקות שלמע' מהטבע ע"י שיעמוד בנסיון, וכמו בנסיון דאאע"ה באור כשדים שע"י שעמד בנסיון ונתן א"ע לשריפה רק שלא יהי' נפרד ח"ו מאלקות, ע"י בא לגילוי אור שלמע' מהטבע והוא שאין האש שורף שוהו גילוי אוא"ס הבלתי בע"ג כי מה שהאש חם ושורף והמים קר ומכבה זהו ע"פ הגבלת לבושי הטבע כהנהגת העולם, אבל מצד אוא"ס הבלתי בע"ג איז הגבלת והתחלקות אש ומים כלל וע"י שעמד בנסיון נגד הגבלת לבושי הטבע ה"ה בא לגילוי אוא"ס שלמע' מהטבע שאין האש שורף כלל, כמו"כ הוא ככל נסיון ונסיון שבא לאדם הכוונה הוא שיעמוד בנסיון ועי"ז יראה וירגיש את האור הבלתי בע"ג. הוא כחי' אוא"ס שלמע' מהטבע, והיינו שיראה שלא עפ"י לבושי הטבע יחי' האדם כ"א מאוא"ס שלמע' מהטבע. וביאור הענין הוא כנודע דהטבע בגימט' אלקי' כי שם אלקים הוא מדה"ד והצמצום וכל ההתחלקות וההגבלות משם אלקים, ומשם הוא הטבע, והיינו הטבע אשר הוטבע בכל נברא ונברא כאור"א מיוחד מזולתו, שכאור"א מוגבל כטבעו ומובדל כזה מזולתו, ולפי אופן הזה הוא אופן הנהגת העולם ע"פ הטבע שכל אחד ואחד כ"ז הוא משם אלקים שמשם בא ההטבע וההתחלקות והגבלה בכאור"א ובאופן הנהגתם, אמנם נודע כי באמת התהוות וחיית כל נברא הוא משם הו"י, וזהו דהו"י ל' מהוה. והענין הוא כי ידוע דהו"י הוא כחי' הגילוי, והיינו כחי' גילוי אור הבלתי בע"ג כי כל גילוי אמיתי הוא כחי' בלי גבול בעצם (וההגבלה כהגילוי הוא מצד כח המצמצם והגבול), וזהו דשם הו"י הוא מקור האורות, ואור הוא מעין המאור (להיותו דבוק במאור כו') וכשם שהמאור הוא א"ס כמור"כ האור והגילוי ממנו הוא א"ס כו', וזהו שם הו"י שהוא כחי' הגילוי משא"כ שם אלקים הוא כחי' הצמצום וההסתור והוא העדר הגילוי כו' (ומ"ש במ"א דגבוי' הוא ג"כ כחי' גילוי אור דהיינו כחי' כח הגבול להגביל ולהעלים כו', וכחי' גבורה שבחסד הוא תגבורת גילוי החסדים, אמנם בא בריבוי התחלקות כו') וזה כלל גדול

(*) נדפסה ב"מובז מכתבים" קובץ ראשון ע"ז.

(**) להרחיב וכי' ר' משה הכהן הארענשטיין.

אופני המסחר ע"פ הטבע ושכל אנושי (לא בתחבולות כו') ועי"ז ימצא חיות נפשו ויגדמוהו בכל הדברים שבעולם זהו הכל ע"פ הגבלת לבושי הטבע הנ"ל. שיהיה מבסו' הלבושים דשם אלקים שמלבישים את אור אורי' ומצמצמים ומגבילים אותו ומצילמים ומסתירים עליו כני"ל עד שיהי' באופן כזה, וכי"ז הוא מקורי' אורי' היתלתי' בשם אלקים כני"ל, אך תכלית הכוונה בכי"ז הוא הנסתינות שבאים מזה ושיעמוד בנסיון ועי"ז בא לגילוי אור עליון שלמע' מלבושי הטבע ועי"ז הוא ירידת הנשמה בגוף בעוה"ז הגשמי המוגבלת מאד בהגבלת הטבע וכאן ניתן לה תורה ומצות בכדי לעמוד בנסיון נגד הנהגת הטבע ורוא' אשר כאורא' מישאל צריך להזהר בנפשו שלא לעשות מה שאסרה' עליו התורה, וככלל זה המה גול וגניבה ושקר (ויש בדברים האלו גסות הרוח ודעות גרוע' ואף גם מי שאינו שקרו בגסות, מ"מ כשיפשפש במצוי' האפשרי גם גלא' חיפוש בנרות) ימצא בו כמה וכמה דברי שקר ויש שאמרנה' דברי שקר למיאבנו איז אנלייך ווערטייל (ויש הרבה אופנים במי' הזה שא"א לפורטם וכאנ"א צריך להרגיש זאת בנפשו) ומזה מרגיל א"ע להינתן שקרו באמת תי' וכמו"כ הוא בגול וגניבה) ובהנהגת העולם יבוא ליד האדם צנינים קאלה לעתים קרובים, וכו' בזהירות במאכלות אסורות וכדומה בהתפתחות מקמה עניני אסורים שכאים לאדם מצד הנהגת העולם כמו בחוש הראות והשמע וכדומה וכו' כמה שמחוייב האדם לעשותו בקיום מ"ע בתפלה יתירה. ופירש' להבין פירש' א' שחריית ופרק א' ערבית שכל בעל עסק מחוייב בזה לשל' נשמה תפלות קבע (שתפלתו דומה עליו כמשאוי ואינו אומרה כל' תחוננים קרובים דביט' ע"ב) כ"א שתהי' קביעות ועיקרית בנפשו (וכמו"ש במ"א בפ"י תרומה א' קה"ב כו') ולהתפלל בנחת ובכוונה לשמוע את פי' המלות ולהבין א"ע לתוכנות התפלה ובפרט בש"ק להאריך יותר בתפלה ולהתבונן בעניני התפלה ע"פ המבואר כדא"ח ולהליך בהתגלות בלבו התפעלות אהי"ת כו' וכו' כפי' צ"ל הרגש חיות אלקי בתפלה ובפרט בקיש' ושמור' ע"י... ואי תהי' התפלה רחמים ותחנונים לפני המקום וכו' בעסק התורה לקבוע עתים לקבוע בכ"י בכמו' ובערב בנסתה ובנגלה (ולא רק לצאת ידי חובתו מן המצוה) לכוונת צוא גיטראגען ולחקקם על לוח הלב כו') וכמו"כ בנתינת צדקה בינוצ' ומבואר במ"א בענין הזה באריכות וכדומה בכל המצות מעשיות להדיר בהם כדבעי ועל כל אלה לא יהי' הנהגת העולם מונע ומעכב כלל, עי"ז ירדה הנשמה למטה בעולם מוגבל בהנהגת הטבע מריבוי העלמות והסתרים ונכאן דוקא ניתן לה תורה ומצות לקיימם כני"ל לעמוד נגד כל

(*) כ"ה בקופירי. ואולי: כני"ל.
 (***) כ"ה בקופירי. ואולי: צ"ל ותורה.
 (****) חסר התחלת המוסגר.

המונעים ומעכבים מהנהגת העולם, ועי"ז בא לגילוי אור עליון שלמע' מן הטבע, ועפ"י פשוט הוא מה שיראהו שגם שאינו מתנהג ע"פ טבע הנהגת העולם (היינו מה שהנהגת העולם אינם מונעים לו לתורה ותפלה והוא שגם שעוסק בעניני העולם מ"מ מתפלל בעתו וכדבעי ולומד תי' ונזהר בכל הדברים שצריכים להזהר כני"ל) אף שהיצר מסיתו שע"ז יפסיד כו' ומ"מ אינו מפסיד בזה שאומה כלל וכלל (והי' דוגמת משנת"ל בנסיון דאע"ה) ה"ה רואה בזה שיש מה שלמע' מהטבע, וככה לפ"ע עבודתו ויגיעתו בהסרת ההעלמות וההסתרים ובתו' ועבודה כו' יעלה מעלה מעלה ויראה וירגיש בחי' גילוי אור עליון שלמע' מהטבע כו'.

